

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/142/2018
Identifikačné číslo spisu: 8314209500
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8314209500.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q., bývajúceho v B. zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Harakálym, so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanej Kooperatíva poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18 C 189/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2016 sp. zn. 11 Co 138/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2016 sp. zn. 11 Co 138/2015 a rozsudok Okresného súdu Humenné z 30. apríla 2015, č. k. 18 C 189/2014-48 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súde Humenné na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. apríla 2015 č. k. 18 C 189/2014-48 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“) sumu 12 558 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,52 eur. Žalovanú zaviazal na povinnosť nahradiť trovy konania žalobcovi vo výške 6 068,26 eur. Z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaná je v spore pasívne legitimovaná ako subjekt, ktorému povinnosť plniť v čase dopravnej nehody vyplývala z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, u ktorého si žalobca nároky na náhradu škody uplatnil v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., nakoľko mu bolo dopravnou nehodou z 28. októbra 2011 spôsobené ťažké ublíženie na zdraví. Žalovaná svoju zodpovednosť za vznik škodovej udalosti nespochybňovala. Súd dospel k záveru, že priznanie základnej náhrady škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia nie je adekvátne znevýhodneniu žalobcu v jeho pracovnom, osobnom a spoločenskom živote a preto mu priznal uplatnené zvýšenie o 50 % podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia oproti základnému bodovému ohodnoteniu ako zadosťučinenie voči útrapám vo všetkých sférach jeho života. Žalobca utrpel škodu vo veku 37 rokov - v produktívnom veku, dovtedy žil aktívnym životom po všetkých stránkach, bol šofér kamiónu, finančne zabezpečoval rodinu, venoval sa malej dcére a manželke, športoval. Poškodenie zdravia v dôsledku úrazu preukázateľne spôsobilo trvalé následky a tie sa dokonca prehlbujú. Žalobca je pasívny a nemohúci, čo ovplyvnilo život jeho manželky, ktorá nemôže porodiť ďalšie dieťa, dcéry, ktorá

si nemôže otca pri hraní naplno užiť, život jeho rodičov, ktorým nedokáže pomáhať v záhrade ako kedysi a priateľov, ktorí s ním sa prestali pre zmeny stretávať. Priznaná suma (náhrada) predstavuje polovicu sumy určenej v lekárskom posudku MUDr. S., zahŕňa aj sumu - úrok z omeškania 17,52 eur (5,5 % úrok z omeškania zo sumy bolestného vyplateného žalovanou s omeškaním za obdobie od 26. októbra 2013 do 9. decembra 2013).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 15. decembra 2016 sp. zn. 11 Co 138/2015 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 12 575,20 eur s tým, že v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozsudok súdu prvej inštancie zmenil aj vo výroku o náhrade trov konania tak, že žalovanú zaviazal na povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania 5 430,64 eur. Odvolací súd mal preukázané, že žalobcovi vznikla škoda v dôsledku prevádzky motorového vozidla a nárok bol uplatnený v súlade so zákonom. Žalobca preukázal dostatočne svoj nárok na náhradu škody spôsobenej ublížením na zdraví. Súd prvej inštancie správne zvýšil sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 % z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ako uvádza vo svojom rozhodnutí. Úrok z omeškania však správne patrí za obdobie od 26. októbra 2013 do 18. decembra 2013, nakoľko k úhrade bolestného došlo dňa 19. decembra 2013.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ resp. c/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala, že dokazovanie pred súdom prvej inštancie aj pred odvolacím súdom nepreukázalo takú intenzitu následkov škodovej udalosti u žalobcu, ktoré by odôvodňovali priznanie maximálneho mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 50 %. Uviedla, že výška konkrétneho odškodnenia za bolesť a SSU závisí jednak od ohodnotenia v lekárskom posudku a jednak od toho, či a v akom rozsahu a s akými prejavmi došlo k zmene stavu pred vznikom škody a po ňom. Súd môže sumy odškodnenia nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia primerane zvýšiť iba vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa. Pre naplnenie hypotézy uvedenej v § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. je však potrebné, aby nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo naplnenie jeho spoločenských úloh boli výnimočné (osobité), a to až do takej miery, že bez zvýšenia by odškodnenie len v rozsahu základného bodového ohodnotenia celkom zrejme nemohlo spĺňať zákonom stanovenú požiadavku primeranosti. Súdna prax pripúšťa zvýšenie náhrady za SSU nad rozsah základného bodového ohodnotenia len vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, kedy možnosti poškodeného sú veľmi výrazne obmedzené, či úplne stratené v porovnaní s vysokou úrovňou jeho kultúrnych, športových, či iných aktivít v dobe pred vznikom škody alebo vtedy, keď je poškodený pre následky úrazu takmer vyradený zo života a jeho predpoklady na uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené. Poukázala na to, že priznaním navýšenia SSU o 50 % súdy v podstate stotožnili prípad žalobcu so skutkovými okolnosťami prípadu, napr. postihnutého človeka, ktorý je v bdelej kóme a odkázaný doživotne na lôžko. Žalobcovi priznané zvýšenie náhrady za SSU tak nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Hoci sa žalobcovi v dôsledku úrazu možnosti jeho uplatnenia v niektorých sférach jeho života podstatne zúžili, nie je zo života vyradený v mimoriadnom rozsahu a jeho možnosti uplatnenia nezanikli, len v podstatnej miere sa mu sťažili možnosti výkonu celej škály činností, ktoré pred nehodou vykonával, čo však všetko bolo zohľadnené v lekárskom posudku posudzujúceho lekára. Žalobca potrebuje pomoc s niektorými činnosťami, avšak nie je úplne nesebestačný. Nie je vylúčený z rodinného života, nakoľko má manželku a dcéru, ktorej sa dokáže venovať v rámci svojich možností. Čo sa týka záverov súdu o psychických ťažkostiach žalobcu, rovnako aj o jeho ťažkostiach v intímnej sfére, v dôsledku čoho mal utrpieť manželský život, uviedla, že z tohto titulu si žalobca uplatňuje nárok na náhradu za SSU spolu s nárokom na mimoriadne zvýšenie SSU v konaní pred Okresným súdom Humenné, vedenom pod sp. zn. 12 C 199/2014. Žalovaná poukázala na to, že kompetentným na posúdenie rozsahu SSU u poškodeného je predovšetkým posudzujúci lekár, ktorý poškodeného osobne vyšetří, má k dispozícii jeho kompletnú zdravotnú dokumentáciu, hodnotí závažnosť poškodenia na zdraví, ako aj predpokladaný vývoj následkov. Zákon mu dáva možnosť bodové hodnotenie SSU primerané zvýšiť až na dvojnásobok vzhľadom na obmedzenie alebo stratu možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti, ktorú mal vo veku, v ktorom utrpel poškodenie na zdraví. Tak tomu bolo aj v danom prípade, kedy žalovaná plnila na základe lekárskeho

posudku MUDr. S. z 26. júna 2013, ktorý SSU žalobcu ohodnotil počtom 760 bodov, pričom vzhľadom na obmedzenia žalobcu bodové hodnotenie zvýšil podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. na dvojnásobok, t. j. 1560 bodov. Preto všetky obmedzenia žalobcu, ako aj jeho vek, v ktorom utrpel poškodenie na zdraví, už boli zohľadnené vo vydanom lekárskom posudku. Žiadne mimoriadne okolnosti pritom žalobca v priebehu súdneho konania nepreukázal. Žalovaná má za to, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je založený nedostatočným odôvodnením súdnych rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií. Podľa jej názoru odvolací súd iba prevzal závery súdu prvej inštancie o obmedzeniach v rodinnom a spoločenskom živote bez toho, aby riadne zdôvodnil, prečo považoval za primerané zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia v maximálne možnej miere.

4. Žalobca vo vyjadrení považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné aj dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 8 Cdo 99/2017).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba

zastúpená podľa § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP), žalovaná napáda rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým mení rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej.

13. Žalovaná podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) podala dovolanie z dvoch dôvodov.

14. Prvým uplatneným dovolacím dôvodom je námietka vady konania podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberala riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

18. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. V súvislosti s námietkou žalovanej o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

20. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa

výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

21. Žalovaná namieta, že odvolací súd neodôvodnil prečo považoval za dôvodné a primerané zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia v maximálnom možnom rozsahu. Podľa jeho názoru odvolací súd len prevzal závery súdu prvej inštancie. Rozsudok odvolacieho súdu obsahuje podrobné vysvetlenie dôvodov na strane 7 bod 13., podľa ktorého z vykonaného dokazovania invalidita žalobcu vznikla v roku 2009, avšak invalidným by sa žalobca stal aj v dôsledku poranení, ktoré utrpel v súvislosti s dopravnou nehodou v roku 2011. So zreteľom na okolnosti podrobne vyhodnotené súdom prvej inštancie ako dôvody osobitého zreteľa v spojení s invaliditou považoval za správne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 50 % v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP tak v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

22. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska druhého uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

23. Žalovaná v dovolaní uviedla, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

24. Dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľka odôvodnila tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), resp. ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (a to z hľadiska všetkých troch procesných situácií upravených v uvedenom ustanovení pod písmenom a/ až c/) rozhoduje dovolací súd, preto posudzoval, tak ako je nižšie uvedené, prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

25. Ak dovolateľ odôvodňuje prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

26. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

27. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo

k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

28. Žalovaná v dovolaní polemizuje s právnymi závermi súdov, na ktorých založili svoje rozhodnutia a kriticky sa vyjadruje o správnosti rozhodnutia z hľadiska priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a jej zvýšenia. Dovolací súd na základe diferenciacie jednotlivých zložiek dovolacej argumentácie žalovanej dospel po posúdení obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) k záveru, že žalovaná za otázku, od riešenia ktorej sa pri svojom rozhodovaní odklonil odvolací súd, považuje otázku, „či za primerané, možno považovať zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až o 50 % (t. j. maximálne zvýšenie) i za stavu, kedy možnosti žalobcu neboli veľmi výrazne obmedzené, či úplne stratené, resp. ak žalobca nebol pre následky úrazu takmer vyradený zo života“. Inými slovami, dovolanie žalovanej smeruje voči úvahe odvolacieho súdu o výške (mimoriadnom zvýšení) odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z., teda k tomu, či pri nej bola/nebola porušená zásada primeranosti (princíp proporcionality). Žalovaná v tomto smere označila viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 Cdo 49/2012, 2 Cdo 308/2006, 3 Cdo 90/2004) ako i rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 1593/2001, z ktorých vyplývajú závery, že „pre naplnenie hypotézy uvedenej v § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. je potrebné, aby nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo naplnenie jeho spoločenských úloh boli výnimočné (osobité), a to až do takej miery, že bez zvýšenia by odškodnenie len v rozsahu základného bodového ohodnotenia celkom zrejme nemohlo spĺňať zákonom stanovenú požiadavku primeranosti“. Podľa žalovanej tak súdna prax pripúšťa zvýšenie náhrady za SSU nad rozsah základného bodového ohodnotenia len vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa, kedy možnosti poškodeného sú veľmi výrazne obmedzené, či úplne stratené v porovnaní s vysokou úrovňou jeho kultúrnych, športových, či iných aktivít v dobe pred vznikom škody alebo vtedy, keď je poškodený pre následky úrazu takmer vyradený zo života a jeho predpoklady na uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené. Súdny v danej veci priznaním navýšenia SSU o 50 % (t. j. v maximálnej výške) v podstate stotožnil prípad žalobcu so skutkovými okolnosťami prípadu, napr. postihnutého človeka, ktorý je v bdelej kóme a odkázaný doživotne na lôžko.

29. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie i dôvodné (či rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v tejto otázke na nesprávnom právnom posúdení veci).

30. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie v závere, že žalobcovi vznikla škoda v dôsledku prevádzky motorového vozidla, túto si žalobca uplatnil v súlade so zákonom a svoj nárok i dostatočne preukázal. V dôsledku úrazu sa žalobca stal invalidným s mierou poklesu schopnosti zárobkovej činnosti na úrovni 65 % (s navýšením o 10 % pre ostatné ochorenia), pričom rozhodujúcim zdravotným postihnutím bola u neho choroba podporného a pohybového aparátu (tzv. ťažký poúrazový brachiálny plexus s výrazným opuchom). Odvolací súd uviedol, že i keď sa žalobca stal invalidným už v roku 2009, stal by sa invalidným aj v dôsledku poranení pri dopravnej nehode z roku 2011. Súd prvej inštancie preto podľa názoru odvolacieho súdu správne zvýšil sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 % z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

31. Dovolací súd poukazuje na to, že odhliadnuc od skutočnosti, že žalovaná dovolaním napáda okrem iného i skutkové závery súdov [keď spochybňuje správnosť úvah súdov, v rámci ktorých považovali za primeranú a postačujúcu tú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a jej zvýšenie, ktorú žalobcovi priznali a teda namieta správnosť skutkových zistení súdov, resp. nezohľadnenie niektorých skutkových okolností, čím v tomto smere smerujú jej výhrady nie k právnym otázkam, ale (nepripustne) k otázkam skutkovým], dovolací súd má možnosť zasiahnuť do úvah odvolacieho súdu o výške odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. len v prípadoch, ak bola

porušená zásada primeranosti (k tomu pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 192/2015).

32. Dovolací súd už v niektorých rozhodnutiach vyslovil právne závery vo veciach, v ktorých súdy aplikovali ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z., dokonca konkrétne aj ustanovenie § 5 ods. 5 tohto zákona (k tomu pozri napr. sp. zn. 5 Cdo 212/2010, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 35/2013, sp. zn. 3 Cdo 192/2015, 5 Cdo 49/2012, 2 Cdo 308/2006, 3 Cdo 90/2004, 4 Cdo 126/2014 a pod.).

33. Sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (§ 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z.). Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti (§ 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.). V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 % (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.). Bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia môže posudzujúci lekár primerane zvýšiť až na dvojnásobok vzhľadom na obmedzenie alebo stratu možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti, ktorú mal vo veku, v ktorom utrpel poškodenie na zdraví (§ 10 ods. 4 veta prvá zákona č. 437/2004).

34. V predmetnom spore súdy oboch inštancií, aplikujúc vyššie uvedené ustanovenia, na základe výsledkov rozsiahleho, predovšetkým viacerými znaleckými posudkami vykonaného dokazovania zhodne dospeli k záveru, že žalobcove poškodenia zdravia a ich dopady sťažujúce možnosti uspokojovania jeho životných potrieb a jeho spoločenského uplatnenia predstavujú závažný prípad, v ktorom základné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia nemôže byť dostatočným odškodnením. S prihliadnutím na výsledkami dokazovania preukázanú existenciu okolností hodných osobitného zreteľa pristúpili k zvýšeniu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Vzhľadom na individuálne okolnosti prípadu dospeli k záveru, že primeraným je zvýšenie tejto náhrady o 50 %. Žalovaná v dovolaní spochybňuje správnosť uvedenej úvahy súdov.

35. Dovolací súd uvádza, že ustanovenie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, to znamená k právnym normám, ktorých hypotéza nie je konkrétne stanovená právnym predpisom, ale závisí od úvahy súdu. Toto ustanovenie prenecháva súdu, aby v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, vopred neobmedzeného okruhu okolností, a aby sám podľa svojho uváženia posúdil, či ide o „prípad hodný osobitného zreteľa“ a - v prípade kladného záveru - rozhodol tiež o tom, aké zvýšenie tejto náhrady je v posudzovanom prípade primerané.

36. Úvaha súdu v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. nie je celkom voľná, lebo právny predpis ju usmerňuje tým, že rámcovo stanovuje predpoklady pre vznik nároku na základnú výmeru odškodnenia a tiež hľadiská, ktoré treba mať na zreteli. Pokiaľ zákon stanovuje rozpätie prípustného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (až o 50 %), je nepochybné, že rozsah zvýšenia tejto náhrady musí byť diferencovaný. Diferenciácia rozsahu zvýšenia tejto náhrady musí vystihovať individuálne okolnosti každého prípadu. V reálnom živote sa vyskytujúce rozdiely v osobnosti človeka, v jeho individuálnych potrebách, životnom zameraní, v miere jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach života, ako aj odlišnosti v miere závažnosti poškodenia zdravia a intenzite obmedzenia poškodeného sa nevyhnutne musia prejavovať aj v diferencovanom prístupe k zvýšeniu tejto náhrady.

37. Už vyhláška č. 32/1965 Zb. vychádzala z toho, že sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie zdravia má preukázateľne nepriaznivé dôsledky jednak pre život (životné úkony poškodeného a uspokojovanie jeho životných potrieb), jednak pre uplatnenie v spoločnosti (uspokojovanie jeho spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh); stanovila, že odškodnenie musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v

akom sú obmedzené možnosti poškodeného tak v živote, ako aj v spoločnosti (viď § 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Podobne zákon č. 437/2004 Z.z. stanovuje, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primeraná povahe následkov pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote v spoločnosti (viď § 2 ods. 2 a § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.).

38. Pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekať sa, žiť prípadne rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), jednak tie stránky, ktoré sú osobitné u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života, za ktoré už doterajšia súdna prax považuje napríklad oblasť kultúry, športu, umenia, politiky, vedy). Jednotiacim hľadiskom pri určovaní adekvátneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je, aby obe tieto stránky boli zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady vo vzťahu k povahe následkov poškodenia zdravia. V prípade niektorého poškodeného je v praxi opodstatnené klásť dôraz na prvú z uvedených stránok, v prípade iného poškodeného (naopak) na druhú spomenutú stránku; rozhodujúcou však zostáva ich jednota.

39. Vo všeobecnosti treba pripustiť, že v niektorom individuálnom prípade pôjde o tak mimoriadne závažné poškodenie zdravia osoby spoločensky sa dosiaľ nijako osobitne neangažovanej (napríklad v prípade mimoriadne ťažkého poškodenia zdravia v detskom veku), ktoré - aj s prihliadnutím na minimalizovanú predpokladanú budúcu kvalitu jej života - odôvodní priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až v hornej hranici stanoveného limitu (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.). Takéto zvýšenie je aj podľa názoru dovolacieho súdu vyhradené prípadom straty životných príležitostí po celý zvyšok života, v ktorých je poškodený takmer vyradený zo života a kedy jeho predpoklady pre plnenie životných funkcií sú bezmála alebo celkom zmarené. Dovolací súd v súvislosti s tým pripomína, že súčasná právna úprava za relevantnú okolnosť z hľadiska určenia výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia považuje aj vek poškodeného. Zohľadnenie veku poškodeného predpokladá ustanovenie § 10 ods. 4 veta prvá zákona č. 437/2004 Z.z. To isté hľadisko treba mať bezpochyby na zreteli tiež pri úvaha o opodstatnenosti aplikácie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Invalidita - hľadisko priamo v tomto ustanovení uvádzané - skutočne nevyjadruje stupeň angažovania sa poškodeného v spoločnosti pred poškodením jeho zdravia. To však ešte samo o sebe neznamena, že aj ďalšie (v zákone síce výslovne neuvedené, avšak v praxi súdov považované za relevantné) hľadiská musia byť tiež bez vzťahu k tomu, aké bolo predchádzajúce uplatnenie poškodeného v spoločenskej sfére.

40. Na druhej strane ale nemožno celkom vylúčiť prípad, v ktorom zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia blížiac sa až k hornému limitu (50 %) nebude v prevažnej miere odôvodnené individuálnymi (najmä medicínskymi) zisteniami týkajúcimi sa realizácie poškodeného v oblasti bežného života každého človeka (pri uspokojovaní jeho životných, biologických potrieb), ale skôr bude odôvodňované zisteniami súdu o osobitne vysokej (až mimoriadnej) miere predchádzajúceho uplatnenia sa poškodeného a jeho nasadenia v oblasti spoločenskej, kultúrnej, umeleckej, vedeckej alebo politickej.

41. Zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. sa teda neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou.

42. Ako už bolo uvedené, úvaha súdu o primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.) nie je voľná. Súd musí dbať o to, aby priznaná výška tejto náhrady bola založená na objektívnych a rozumných dôvodoch a aby medzi výškou priznanej

náhrady a spôsobenou škodou existoval vzťah primeranosti. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také rozhodnutie, ktoré rešpektuje princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby existoval vzťah primeranosti medzi priznanou výškou náhrady a spôsobenou ujmom (viď napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 464/2015). V rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 192/2015 dovolací súd uviedol, že dôvod zasiahnuť do úvahy odvolacieho súdu o výške odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. dovolacím súdom by mohol byť daný len v prípade, ak by bola porušená zásada primeranosti. Dovolací súd dospel k presvedčeniu, že odvolací súd túto zásadu v danom spore porušil.

43. V preskúmanom prípade bolo zistené, že žalobca utrpel pri dopravnej nehode početné zranenia v 37. roku svojho života, pred úrazom viedol bežný život mladého človeka nedosahoval mimoriadne výkony či už v osobnej, pracovnej, kultúrnej alebo športovej oblasti.

Pracoval ako šofér kamiónu (v súčasnosti je už 3 roky nezamestnaný, nakoľko si nie je schopný nájsť prácu), finančne zabezpečoval rodinu, venoval sa dcére a manželke, chodil do prírody, do spoločnosti, športoval. Bol fyzicky zdatný, pôsobil ako vojak v mierových misiách. Inak mal iba bežné záľuby a vykonával zvyčajné práce v domácnosti. Po úraze spôsobenom pri dopravnej nehode zavinennej treťou osobou sa mu zásadne zmenil jeho dovtedajší svet v každej oblasti života a bol vyradený aj z bežných činností. V dôsledku úrazu sa žalobca stal invalidným v rozsahu 65 % [hoci invalidita u žalobcu nastala ešte v roku 2009, podľa správy posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné z 11. júna 2013 rozhodujúcim zdravotným postihnutím pre priznanie invalidity bola choroba podporného a pohybového aparátu v rozsahu 65 % - poúrazový brachiálny plexus s výrazným opuchom - parézou ťažkého stupňa (ďalších 10 % predstavovali ostatné ochorenia a teda celková invalidita predstavuje 75 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť); podľa lekárskej správy z 30. októbra 2014 rozhodujúcim zdravotným postihnutím bola u žalobcu naďalej choroba podporného a pohybového aparátu v rozsahu 65 % s tým, že miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti zostala nezmenená 65 %, z čoho je zrejmé, že invalidita žalobcu bola v rozsahu miery poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 65 % spôsobená práve poraneniami, ktoré žalobca utrpel pri dopravnej nehode v roku 2011]. Poškodenie zdravia žalobcu vzniknuté pri dopravnej nehode (následky úrazu) sú u neho trvalé a dokonca sa prehľbujú. Žalobca je i držiteľom preukazu ZŤP z dôvodu miery funkčnej poruchy 50 %. Žalobca v dôsledku úrazu utrpel vážne poškodenie mozgu a chrbtice s následkom postkomočného syndrómu a obmedzenia pohyblivosti krčnej chrbtice. Trpí častými bolesťami krčnej chrbtice, výraznou bolesťou v pravom ramene, slabosťou ruky, nespavosťou, máva závraty, problémy s pamäťou, nevie sa koncentrovať. Pre neznesiteľné bolesti užíva lieky na tlmenie bolesti. Ľavú ruku má mramorovanú a ohybotrofickú. Je čiastočne nesebestačný, nevie si zapnúť gombík, zips, obuť ponožky, zaviazať šnúrky na topánkach, umyť hlavu. Jeho psychika je narušená a spojená s úzkosťou a bezmocnosťou. Trpí permanentnou únavou, nespavosťou a depresiami (je uzavretý). Je vylúčený z možnosti uplatniť sa v pracovnom zaradení (vzhľadom poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou), ako aj v osobných záľubách, kultúrnom vyžití a v športe (nemôže viesť motorové vozidlo, nemôže vykonávať práce v záhrade, nechodí do kina, divadla, do spoločnosti, na dovolenky, nemôže dlhšie stáť, nemôže športovať, hubárčiť, venovať sa turistike, hrať sa s dcérou, ktoré činnosti dovtedy bežne vykonával). Tieto skutočnosti aj podľa dovolacieho súdu nasvedčujú tomu, že v prípade žalobcu boli dané okolnosti hodné osobitného zreteľa (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.) pre mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU.

44. Odvolací súd (bez akéhokoľvek bagatelizovania vysokého stupňa poškodenia zdravia žalobcu) nespochybnil závažnosť dokazovaním preukázaných obmedzení žalobcu vo všetkých oblastiach jeho života, preto v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v jeho prípade sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňujú zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. S týmto názorom súhlasí i dovolací súd.

45. Pri úvahe o primeranosti zvýšenia tejto náhrady až o 50 % však musí súd dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také rozhodnutie, ktoré rešpektuje princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby existoval vzťah primeranosti medzi priznanou

výškou náhrady a spôsobenou ujmom (rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 464/2015 z 25. februára 2016). V prejednávanej veci súdy oboch inšancií vychádzali z rovnakých skutkových okolností a oba dospeli k záveru, že pri odškodnení žalobcu treba aplikovať § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. Mali teda za to, že u žalobcu existovali dôvody hodné osobitného zreteľa pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia SSU (t. j. bol daný základ nároku). Pri rozhodovaní o samotnej výške (percentuálnom vyjadrení tejto náhrady až o 50 %) však zohľadnili tie isté poškodenia, o ktoré opreli priznanie samotného nároku (jeho základu) na mimoriadne zvýšenie odškodnenia. Súdy teda automaticky spojili dôvody pre vznik tohto nároku s dôvodmi jeho navýšenia až o 50 % (teda z dôvodov, pre ktoré podľa nich vznikol žalobcovi samotný nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za SSU, priznali i jeho maximálne prípustné zvýšenie - 50 %). Podľa ustálenej súdnej praxe (pozri rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 4 Cdo 126/2014), „maximálne navýšenie o 50 % je možné priznať len poškodeným s najťažšími následkami, keď zostanú pripútaní na lôžko, plne odkázaní na pomoc iných, ktorí nedokážu vykonávať ani základné životné úkony, sú úplne izolovaní nielen od akéhokoľvek spoločenského, športového alebo kultúrneho života, ale aj od sexuálneho a citového života“. Takéto následky však poškodenie zdravia u žalobcu v dôsledku dopravnej nehody nemalo.

46. V prípade žalobcu nešlo o úplné ochrnutie jeho končatín (končatiny), ktoré by znamenalo úplnú stratu schopnosti akéhokoľvek pohybu. Nejde ani o prípad ležiaceho pacienta vyžadujúceho podávanie umelej výživy, polohovanie a bez akejkoľvek komunikácie (kedy, by - podľa názoru dovolacieho súdu - bolo primerané zvýšenie až o 50 %). Žalobca nie je nesebestačný, iba potrebuje pomoc s niektorými činnosťami. Vie sa samostatne pohybovať, nie je vylúčený z rodinného života. Napriek stupňu poškodenia zdravia žalobcu teda nejde v jeho prípade o najzávažnejšie možné sťaženie uplatnenia sa v živote, ktoré by odôvodňovalo využitie plného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.

47. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd (a rovnako i súd prvej inšancie) pri stanovení zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až o 50 % (teda v maximálnej výške) nezachoval zásadu primeranosti a svoje právne úvahy podložené výsledkami vykonaného dokazovania v tomto smere nálezite neodôvodnil. Dovolací súd preto - čo do primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia - bol oprávnený zasiahnuť do týchto úvah odvolacieho súdu. Mal pri tom na zreteli, že konanie pred súdom prvej inšancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inšancie vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. Právne úvahy súdov oboch inšancií, ktoré boli založené na výsledkoch vykonaného dokazovania, pri rozhodovaní o primeranej náhrade (jej mimoriadnom zvýšení) za sťaženie spoločenského uplatnenia nálezite nezohľadňovali závažnosť poškodenia zdravia žalobcu a jeho dôsledky na možnosti žalobcu uplatniť sa v živote a spoločnosti. Súdy bez toho, aby uviedli, v čom boli následky poškodenia zdravia žalobcu pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb natoľko výnimočné, priznali žalobcovi toto zvýšenie v maximálnej výške.

48. Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalovanej je v otázke „primeranosti“ priznanej výšky (mimoriadneho zvýšenia) náhrady za SSU dôvodné. Žalovaná preto v tejto časti opodstatnene tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 2 CSP).

49. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná opodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (i súdu prvej inšancie) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci vo vzťahu k otázke „primeranosti“ priznanej výšky (mimoriadneho zvýšenia) náhrady za SSU (vymedzenej v bode 28 tohto rozhodnutia).

50. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inšancie zrušil (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inšancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V ďalšom bude potrebné vychádzať z toho, že žalobcovi vznikol nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za SSU podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.. Pri úvahe o jeho výške - percentuálnom vyjadrení (resp. jej primeranosti), však bude úlohou súdov poukázať na určité konkrétne právne relevantné skutkové

okolnosti prejednávanej veci (t. j. na výnimočnosť konkrétnych nepriaznivých následkov poškodenia zdravia pre životné úkony žalobcu pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh) a s poukazom na ne vysvetliť, prečo a z akých dôvodov dospeli súdy k názoru, o tom - ktorom percentuálnom zvýšení tohto nároku (prečo priznali 10 %-né, 20 %-né alebo 50 %-né zvýšenie), resp. prečo práve nimi priznané zvýšenie treba považovať za náhradu „primeranú“. Za postačujúci dôvod nemožno považovať iba čisto matematický výpočet poškodenia zdravia žalobcu, pre ktorý ani § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. nedáva podklad.

51. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

52. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.